

ביבנה ילדה ביק הלכה כביה כמבואר בירושלמי פ"א ה"א דקידושין, ור"א מחלמדי ריב"ז ה"י תלמיד ב"ש, ומל"ט ביבמות מ"ד דשאלו את ר' יהושע תלמידו של ריב"ז להכריע בפלוגתא ב"ש ובי"ה, ולא רחוק הדבר שזה שמסופר בש"ס מבי זקנים שהיו צ"דון שאלו עשה כב"ש ואלו כב"ה דהוקנים הללו היו עוד מקודם החורבן, והמה היו מן הגוה"ס להדליק נרות על פתח בתיהם לזכר הנס, לא לזכרון נס של הפך, כי לזה היתה המערה בביהמ"ק, רק למנונו של הגם מן הנלחמן, כמוש"כ הפ"ח כי ההדלקה ביום א' דלא ה"י בו נס הוא לזכר הניחוח ע"ש, ומיושב בזה מה שהקשו האחרונים על האחד שעשה כב"ש הרי לעולם הלכה כב"ה, וגם איחא משום לא תתבודדו, ומה שחירץ בספר כלי"ה להרב מאספראב ז"ל, דביתא ביון דמלניו בו מהדרין ומהדרין מן המהדרין אי"כ לא היו כולן שווין במלואו זו ליש לא תתבודדו, אינו כלום, דהרי המהדרין ומהדרין מן המהדרין לא פליגי רק חלה עשו המלוא בפשיטות בלי הידור, וה"י חלה שמוה"ר לקיימה ביהדור, כמו שיש בכל מלוא חילוקים כאלה, אבל ל"פ חלו עס חלו כלל, [ובל"ז תימא ימ"ש"כ ביון דבמלואו ר"ח י"ש חילוקים ל"ש לא תתבודדו, חס במ"כ נגד דברי ש"ס יבמות פ"ק, דפריך ממגילה נקראת וכו' מלא תתבודדו וע"ש בריב"א דעיקר הפירכא מיד פ"ו דמהקדמה ל"ק, אי"כ ביון דכבר י"ש זמנים טובא שוב על יד וע"י מ"י לא קשה מלא תתבודדו דהרי אז לא היתה עוד פלוגתא ב"ש ובי"ה, רק מנהג שנהגו אז בהדלקת הנרות בפסח בתיים חלו עושין כך ואלו עושין כך, ורק לאחר שנקבעה חובה אז ה"י בעיני ב"ש טוב מנהג המוסרין והולכין, ובעיני ב"ה ה"י טוב מנהג המוסרין והולכין, ומדוקדק לשון הש"ס אחד עשה כדברי ב"ש ואחד כדברי ב"ה בטח נשמע חלל ב"ש כדברי, כמו שחלל חלל ב"ה, כי באמת לא עשו כב"ה ובי"ה, כי אז בעת שפשו לא היתה עוד פלוגתא ב"ש ובי"ה, רק עשו מעמלן כמנהגן, כמו דס"ל לב"ש ובי"ה, ומיושב למה ב' זקנים חלו בחרו להם טעם לדבריהם כנגד פרי החג אז מעלין בקודש ול"ת, ומצוה הטעם דכנגד ימים הנכנסים והיוצאים, ובאמת מזה קשה לשי' החוס' דס"ל דמהדרין מן המהדרין לא קאי על המהדרין [וביבואר הגר"א כתב על זה דבר נחמד], ולפ"ז יחא דהרי כ"כ דפלוגתא ב"ש ובי"ה כנגד ימים הנכנסין והיוצאין חלי' בחיולוי ב"י בנס הפך, אבל בימי ד' הזקנים אז לא היתה ההדלקה בשביל נס הפך, רק מנהג בשביל נס הנלחמן, אי"כ ל"ש נגד ימים הנכנסין והיוצאין, רק עשמו של פרי החג ומעלין בקודש, ומיושב שי' החוס', ולפ"ז יחא למה דוקא ב"ה פריך בש"ס על הדרכה והי"ן ליוונו ולא פריך במגילה כ"ן, ולפ"ז יחא דשאר מלואו ומכלל מגילה נחקנו בימי הבי"ה ע"י סנהדרין, ובי"ה הגדול בירושלים לפ"ד הרמז"ל בריש ה' ממרים המ"ה פיקר החורה, ש"ך שפיר וזונו על חקנות כאלה, אבל על ד"ח דנחקה פ"י ב"ד שלאחר החורבן בזמן שגלתה כבר סנהדרין מקומה ולא דנו אז ד"ה, וע' במרגיפה סנא דמש"כ הרמז"ל דבכל פשה ול"ת דרבנן אי"ת ב"י משום לא תסור דק בחקתם שנתקנו ע"י ב"ד הגדול בירושלים, והדברים עתיקין, לך פ"ך שפיר והי"ן ליוונו רק בבית, ובה יתפרשו דברי הפסיקתא דמנוכה פרשה ג' לא יאמר אדם אינו מקיים מלואו זקנים הוא זאנים מה"ת, כי ה"י ה"א במנוכה ביון דלא נחקה פ"י ב"ד הגדול, זכו"ר רק מלואו זקנים, חכמים וסופרים, לא יהי"י כ"כ חיו"ב: [ע' סוכה מ"ו דריב"ל ורבנ"ה ס"ל חליבא דר"י דאין מתכנין על לולב ו' ביון דבוא מדרבנן, ולכאורה ממוס דהרי ריב"ל ס"ל שם דף מ"ד דערבס מנהג נבואים ומל"ט]

בישראל בו ה"י חלי' אי"כ ה"י כמו מקדושה חמורה לקדושה קלה דג"כ אסור, ואסור להסח' נבואים על חורה, ובגדי כה"ג אסורין לכה"ה, אי"כ אין כאן שום נפ"מ אי כולן ה"י מטה חדר, מ"מ יש, לנר מערבי מעלה יסירה משאר נרות, ובה מיושב ק"י החתים בתי שבת, שהקשה למה לא הקשה בש"ס ממשנה ערוכה דתמיד פ"ו דמבואר דה"י מדליק מנר המערבי, ולפ"ז יחא דבאמת ל"ק כק"י הבני' והשפ"א, לכן הביא בש"ס ברייתא דמבואר חשיבות הנר מערבי לגבי שאר נרות, דה"א פדום לישראל, ותכלית הדלקת המנורה, וקשה למד דאין מדליקין: **עוד** כחבתי בתי ליושב ק"י כנ"ל ביון דעיקר מלואו נ"ח לפדום הנס לאחרים שעי"ז יוסיפו בשבת הנס עי"ן דרמב"ם בפ"ד ה"ב מה' מנוכה, אי"כ הדלקת נ"ח מנ"ח ה"י ממלואו נ"ח, שהדליקו ממנו, ביון דעי"ז שנתוסף עוד נ"ח, שיערוס להוסיף עוד בפרסום הנס, דה"י עיקרו של מלואו נ"ח פרסום הנס, וזה דמהדרין נ"ח לכאורה, אי"כ דומה לנרות דמנורה חף דמעכבין, דעי"ז נ"ח שהדליקו ממנו יתוסף בפרסום הנס בנ"ח זה שדלקו בו ממנו וכו': **דמה** (ע"י) דנסתפק מר אי נס בביהמ"ק עשו ח"ה זכר לנס כנ"ח כמספת נרות ואור, בזה יש ל"י להאריך, הנה בתקנת מלואו נ"ח יש מנוכה גדולה, לריבה בידור דברים, בש"ס נמלא רק קבעום בהלל והודאה, ועיקר מלואו נ"ח חסר מן הספר, וכבר עמדו בזה, שם דברי הרמב"ם ז"ל המה תמוהים, דכתב וז"ל מפני זה התקינו חכמים שזאוחו הדור שיהיו שמה ימים הללו ימיה שמה וכלל, ושכן ר"ת, רק כהב ומדליקין נ"ח, ומלוא כהב ולהדליק נרות רק ומדליקין נרות, משמע דהדלקה הזו היתה רשות לא חובה, ואח"כ מה"ס והדלקת הנרות מטה מדים, ולמה לא חשב ח"כא לעיל שפ"ה מה' שהתקינו חכמים שזאוחו הדור מלואו, וכו' כמו שחשב לשמחה וכלל, הלא דבר הוא, לך מראה לפעמיד דכיון דמבואר בדה"ש חז"ל הוצא דרמב"ן פ' בהעלותך דמלואו נ"ח: ה"א המך להדלקת המנורה בביהמ"ק, דעי"ז מלוא של נ"ח יש לה למלואו הדלקת המנורה קטע: לעד, אי"כ לא רחוק הדבר להחליט, שבאמת כ"ז שבהמ"ק ה"י קיים: לא התקינו חז"ל מלואו הדלקת נ"ח, ביון דלא היתה המנרה דולקת בביהמ"ק, וזו היתה סימן וזכרון לנס שנתעשה אז ב"ה בהמנרה ע"למה, ורק משמר בהמ"ק חסו חז"ל שחא ישמח הנס, ביון שבעה נר המנורה, לכן התקינו חז"ל מלואו נר חמכה להדליק בפסח בבתיים, המך למלואו הדלקת המנורה בביהמ"ק, לכן לא יחא בש"ס דלשנה אחרת קבעו למלואו נ"ח, רק להלל והודאה, לכן כתב הרמז"ל דהתקינו כלל והודאה ושמחה, ומדליקין נרות דהיינו מלך המנהג לזכר הנס, אבל לא מלך התקנה, רק אחר החורבן התקינו להדליק, וזה שהוסיף הרמב"ם ומלוא נ"ח מלוא מדברי סופרים שהתקינו, לא אוחס שהתקינו הלל ושמחה רק תקנה מאוחרת לאחר החורבן, ובעל הניסים דנחקה ע"י חכמים שזאוחו הדור, לא חסר נמי מלואו הדלקת נ"ח בשביל זה, ובה יחא מה שהקשו על הרמז"ל שכתב ומלואו נ"ח מלוא מדים כמו קריאת המגילה, לפ"ה שבי"ל הלל דכתב לעיל שהוא מחייבי דמנוכה, ולפ"ז יחא דהלל שאני דהוא מתקנת חכמי הדור אבל נר חמכה לא נחקן אז, רק בזמן מאוחר, ומ"מ ה"י מלוא מדים, אמת כ"י בשה"ט מורש"א מבוואר דר"ח נחקן בזמן המקדש כ"ן, אבל כ"כ כ"י יש הרבה סתירות בין שה"ט לפ"ד דהחקה פידום, ואלו חשיבנו דהרי מלואו לב"ש ובי"ה שנתקנו באופן קיומו של המלוא, ד"א דפלוגתא ב"ש ובי"ה י"ס יתעשה ימשה זמ"ר אחר החורבן, והרי רק

